

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasilno koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista »Mir« v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXXI.

Celovec, 27. malega srpana 1912.

Št. 30.

Interpelacija

Poslanca Grafenauerja in tovarišev na Njega ekscelenco gospoda pravosodnega ministra glede konfiskacijske prakse v Ljubljani in na Njega ekscelenco gosp. naučnega ministra v zadevi postopanja višjih šolskih oblasti na Koroškem nasproti okr. šolskemu svetu v Škofičah.

Državno pravdnštvo v Ljubljani kaže posebno naklonjenost do lista »Mir«, glasila koroških Slovencev, ki izhaja v Celovcu, pa se začasno tiska v Ljubljani, s tem, da ga je opetovano zaradi prav nedolžnih člankov konfisciralo. Konfisciralo je celo inserat, ki ga je imenovani list objavil prej že nešteto krat in ki ga je v istem času objavil tudi v Kranju izhajajoči list »Korošec«, ne da bi bil konfisciran. Besedilo konfisciranega inserata v št. 17. z dne 5. maja 1911. se glasi:

Smer našega delovanja mora stremiti za tem, da se vsi sestavni deli našega naroda točno in pravilno razvijajo in vzporedno napredujejo. Edino tako nam je mogoče rešiti narod propadanja in ga iztrgati iz rok vsiljivih tujcev. Geslo: Svoji k svojim! naj vodi vsako našo stopinjo. Zato priporočamo vsem slovenskim rodbinam prav toplo izdelke Kolinske tovarne za kavine primese v Ljubljani, katera se prodaja v korist »Slovenski Straži«.

S št. 61. »Mira« z dne 30. decembra 1911. je ljubljansko državno pravdnštvo konfisciralo v celoti z naslovom vred sledeči članek:

Na vislice s Slovenci!

Odkar je prešla občina Škofiče ob Vrbskem jezeru popolnoma v slovenske roke in so se tamošnji Slovenci gospodarsko organizirali, nemškemu »Volksratu« in njemu podvrženim oblastim ne da miru. Ker nemškutarji ne morejo dobiti občinskega zastopa in krajnega šolskega sveta, v svoje roke po ustavnem potu, pri volitvah, zato je šolska oblast iskala »senco«, da bi mogla

pod krinko in z zlorabo zakona popolnoma uveljaviti prosluli koroški šolski sistem tudi v Škofičah. Take »sence« pa ni težko najti; dobi se jo povsod lahko, če se je išče. Šolska oblast jo je srečno iztaknila tudi v Škofičah!

Načelnik krajnega šolskega sveta je, kakor njegovi predniki, iz varčnih razlogov in v priležnost občanov skliceval seje v občinsko pisarno, ki ima svoj prostor slučajno v praznem župnišču v Škofičah. Iz praktičnih razlogov se vršijo seje po končani službi božji, ker je za stranke to posebno ročno. Nadalje ima tam krajni šolski svet na razpolago vse pisarniške potrebščine in akte, ki jih hrani v občinskem arhivu. Konečno je upoštevati, da se z uporabo občinske pisarne za seje krajnega šolskega sveta prihranijo stroški za kurjavo. Če je prostor občinske pisarne primeren za opravljanje občinskih poslov, menimo, da bo tudi pripraven za posle krajnega šolskega sveta. A tega ne mara uvideti c. kr. šolska oblast, ker je občinska pisarna in pisarna krajnega šolskega sveta — brrr — pod streho župnišča, kljub temu, da v Škofičah ni nobenega duhovnika in je torej župnišče prazno. G. nadučitelj v Škofičah se namreč strašno boji namišljenih klerikalnih, po cerkvenem kadilu dišečih bacilov v župnišču, ki bi utegnili njegovim občutljivim liberalnim pljučam škodovati. Zato se ni maral udeleževati sej krajnega šolskega sveta. Kaj je nato storila germanska šolska oblast? Namesto da bi raztolmačila g. nadučitelju, ki je hud nemškutar in liberalec, kaj je njegova dolžnost, je udarila le po krajnem šolskem svetu in njegovem načelniku, ker niso verjeli nalezljivosti cerkvenih bacilov za liberalne možgane nemškutarskega nadučitelja in so se slejkoprej vršile seje krajnega šolskega sveta v občinski pisarni. Načelnika je obkladala zategadelj z denarnimi globami in sicer z najvišjo kaznijo, ki jo sme c. kr. okrajni šolski svet naložiti.

Vprašanje pa je, je li imela šolska oblast postavne razloge, prepovedovati do cela primerne in praktične prostore za seje krajnega šolskega sveta?

Ne da bi c. kr. okrajni šolski svet navedel postavne razloge, je zaukazal krajnemu šolskemu načelniku, da mora sklicevati seje v šolo, dasiravno je načelnik navedel tehtne razloge za seje v občinski pisarni. Postavnega razloga c. kr. šolska oblast za svoj ukaz nima, ker celo c. kr. naučno ministrstvo z naredbo od dne 1. oktobra 1886, št. 14.407, ne zahteva več, kakor da se naj vršijo seje krajnega šolskega sveta v šolskem kraju in če le mogoče v šoli. Torej od najvišje šolske oblasti ni absolutno zaukazano, kar pod kaznijo zahteva c. kr. okrajni šolski svet celovski; da ne kaže sklicevati sej v šolo, ampak le v občinsko pisarno, ki leži v »šolskem kraju«, se je c. kr. okrajnemu šolskemu svetu opetovano in natanko pojasnilo. A za težnje slovenskega kmeta naša koroška šolska oblast nima posluha, pač pa za vsakega posameznega hajlovca; saj velja pri nas na Koroškem kot pravno načelo: »Volksrat! tvoja volja naj se zgodi pri c. kr. deželni kakor tudi pri okrajni oblasti!« Da je temu tako, priča dejstvo, da isti c. kr. okrajni šolski svet mirno pripušča krajnemu šolskemu svetu, ki je seveda sestavljen po kopitu »Volksrata«, seje, ne morda v šoli, ne v župnišču, temveč — v gostilni.

In vendar je c. kr. šolski svet že opetovano kaznoval krajnega šolskega načelnika z globo 40 K in sicer sklicevaje se na § 6. in 13., lit. f, postave z dne 11. februarja 1873. leta. Kaj pa predpisuje ta postava? § 6. pravi: Krajni šolski svet je v svojem poslovanju ter za izpolnitev svojih dolžnosti odgovoren šolskim oblastim. Če tedaj zanemarja svoje dolžnosti ter je netočen v svojem uradovanju, tedaj se sme še-le postopati proti njemu z globami; in dolžnosti krajnega šolskega sveta so lepo našteje v § 1. navedene postave. Tam pa se nikjer ne

Podlistek.

Zadnji svojega rodu.

H. Sienkiewicz.

(Konec.)

Vse gleda na glavarja, ki ponosno prikoraka v areno. Njegovo vitko, mišičasto telo je zavito v bel hermelinov plašč — znamenje njegove glavarске časti. Njegov obraz je kakor iz brona vlit, in na njegovem orlovskem obličju se sveti dvoje pravih indijanskih oči, v hladnem, brezbriznem blesku.

Njegov pogled preleti občinstvo, kot bi si iskal žrtev. Glavo ima okrašeno z velikim peresom in za pasom mu visita sekira in nož. V roki drži mesto loka balansni drog, da si ohrani ravnotežje na vrvi.

Sredi arene, na grobu svojih prednikov, obstoji in zakriči vojni vzklik »črnih kač«. Tisti izmed navzočih, ki so se udeležili razdejanja Haviate, se spomnijo tega krika, in mrzel pot jim stopi na čelo.

Glavar proizvaja svoje umetne vaje visoko nad zemljo. Kar postane nenadoma njegov obraz grozeč. Njegove oči zažare v sovražnem blesku, in bojna pesem se oglasi iz njegovih prsi. Indijanska bojna pesem, a ne v materinem, indijanskem jeziku — zadnji potomec »črnih kač« ga ni več znal.

Pesem postaja čim dalje bolj divja.

Glasila se je tako-le:

»Po veliki deževni dobi je odrinilo petsto bojevnikov iz Haviate na bojne pohode, in ko so se vračali domov, so bili njih pasovi okrašeni s skalpami (lasje s kožo vred).

Njih žene so jih z veseljem pozdravljale in so plesale na čast velikega duha.

Haviata je bila srečna. Žene so delale v svojem vlgvamu (indijanska koča), in otroci so doraščali v hrabre vojščake in zale devojke.

Bojevniko so padali na polju časti in slave in so lovili s svojimi očeti v širnih gozdovih.

Njihova sekira se ni nikdar pordečila, nikdar s krvjo žensk in otrok, kajti vojščaki iz Haviate so bili plemeniti možje.

Haviata je bila mogočno mesto, dokler niso prišli bledokožci z onstran velikega morja, da porušijo Haviato.

Splazili so se v vlgvame spečih in zasažali svoja bodala v prsi mož, žen in otrok.

Haviate ni več. Na njenih razvalinah so bledokožci pozidali svoje kamenite vlgvame.

»Črnih kač« ni več, in porušena Haviata kriči po maščevanju!

Glavarjev glas je postal hripav. Visoko nad glavami množice je vihtel svoj grozni balansni drog. V šotoru je vladala mučna tišina — celo ravnatelj je bil vidno vznemirjen.

»Iz rodu »črnih kač« ostal je en sam otrok, samo en deček. Bolj majhen je in slab, pa pri duhu zemlje je prisegel osveto očetom.

V krvi je hotel videti trupla bledokožcev, mož, žensk in otrok — v njih lastni krvi in plamenih.«

Občinstvo se zgrozi in postaja vedno bolj razburjeno. Glavar zavijti še bolj divje drog okrog svoje glave, zavijti ga tako visoko, da zadene skoro v svetilke. Kot blisk se polasti strašna misel vseh navzočih. Očividno je, da hoče pretrgati jekleno žico, na kateri vise svetilke. In če to stori, bo naenkrat ves šotor preplavljen z gorečim petrolejem.

Vzklik groze zaori po prostoru, vse se dviga s sedežev.

V tem čuješ še močnejši, velevajoč glas: Stoj, stoj!

V trenutku izgine glavar.

Občinstvu pa se zasvita v glavi, da je bil ves grozen prizor samo del programa, samo iznajdba zvitega ravnatelja.

* * *

Glavar se spet prikaže. S krožnikom hodi okrog in pobira denar . . . in po dolarju in po pol dolarja dežuje na njegov krožnik.

Po predstavi pa je izpraznil »Sahem« mnogo kozarcev piva v družbi morilcev svojega rodu.

nahaja zaukazano, da mora krajni šolski svet imeti svoje seje v šoli. Dolžnost predsednika okrajnega šolskega sveta bi bila, opozoriti člane istega na to, oziroma ustaviti take sklepe, ki so v postavi neutemeljeni. Ali kaj se brigajo naše oblasti na Koroškem za postavne določbe, če se gre za to, udariti po Slovencih! Ne da bi bil torej krajni šolski načelnik zanemarjal svoje dolžnosti, ki mu jih nalaga šolska postava, temveč, ker se poslužuje prostora za seje v občinski pisarni, do česar ima pravico, se obklada z globami po 40 K. Slavna c. kr. šolska oblast! ali je to še avstrijsko? To so res že pravcate turške razmere! Postopanje predsednika c. kr. okrajnega šolskega sveta nas spominja na čase, ko nas je bičal znani Mac Nevin; g. Rainer, Mac Nevinove batine nas niso omeščale, tudi vaše nas ne bodo! Zapomnite si to dobro! Da bi našli pomoči proti takemu nasilstvu pri deželnem šolskem svetu, je pri naših koroških razmerah izključeno!

Vendar pa to še ni konec pesmi! Krajni šolski svet škofiški leži naši c. kr. šolski oblasti tako v želodcu, da so c. kr. šolski činitelji čisto iz sebe. Kako si pomagati? To je — na Koroškem — zelo lahko; razpustimo krajni šolski svet, in »Volksratovi« želji je ustrezno. Razloge ima naša šolska oblast hitro na razpolago; če drugega nima, pa reče: ta krajni šolski svet, ki ne caplja za zastopnikom šole kakor pohleven psiček, ki ni s tem zadovoljen, da gospod učitelj po gostilnah o članih krajnega šolskega sveta govori žaljivo, — tak krajni šolski svet je »schulfeindlich«. Razpustimo ga! Tako je res ukrenil tudi deželni šolski svet s šolskim zastopstvom v Škofijah. Z odlokom od dne 11. novembra t. l., št. 5017, je razpustil krajni šolski svet in sicer iz sledečih razlogov: 1. krajni šolski svet je baje zanemarjal vzdrževanje šolskega poslopja, 2. je baje zanemarjal priskrbitvev za šolo potrebnih reči, za katere je dobil naročila, 3. se je baje pregrešil vključ opetovanim opominom in kaznim z zanemarjanjem poslov in sicer na način, ki je šoli v kvar. Doslovno se ti razlogi glasijo: »Der k. k. Landeschulrat fand die Auflösung des Ortsschulrates mit der Begründung zu verfügen, daß der Ortsschulrat sich durch Nichtbefolgung der im Interesse der baulichen Instandhaltung sowie der Ausgestaltung der Schule ergangenen Weisungen trotz wiederholter Ermahnungen und Bestrafungen einer Vernachlässigung seiner Obliegenheiten in einer die Schule schädigenden Weise schuldig gemacht hat.« In kaj je na vsem tem resnice? Krajni šolski svet je dobival res že skozi eno desetletje od višje šolske oblasti naročila, prirejati svoje seje v šoli, ne pa v župnišču, oziroma v občinski pisarni. Tem ukazom se seveda krajni šolski svet ni uklonil, ker c. kr. šolska oblast za te ukaze nima postavnih razlogov, povratno pa je za to ukrenitev krajni šolski svet navedel tehtne razloge, katerih pa c. kr. okr. in deželni šolski svet nočeta upoštevati.

Torej samo zaradi tega in še v tem slučaju krivično je bil kaznovan načelnik krajnega šolskega sveta, ne pa krajni šolski svet, ne pa da bi bil »kljub opetovanim opominom ter kaznim zanemarjal naročila v svrhu vzdrževanja poslopij in izpopolnitve šole.« Če je kdo ravnal šolstvu v kvar, je bil to le zastopnik šole, ki ni maral prihajati k šolskim sejam v občinski pisarni in ki je zagrizen nasprotnik šolskega sveta in v občini vladujoče stranke; njegovo postopanje je šolstvu v kvar, ker samo po sebi goji razpor med šolo in prebivalstvom, ki mora šolo vzdrževati! Zato pa sedanji krajni šolski svet, ki posluje še-le od l. 1910., zaradi zanemarjanja vzdrževanja ali izpopolnitve šole, ki obstoji še-le od l. 1890., še nikdar ni bil kaznovan!

V resnici je storil krajni šolski svet svojo dolžnost v polni meri! Za snaženje je plačeval g. nadučitelju 66 K na leto. Da skrbi za šolsko poslopje, spričuje dejstvo, da so narasle šolske doklade na 17 odstotkov, ko so prej znašale vendar le 5 do 9 odstotkov. Z odlokom od dne 22. julija t. l., št. 3990, je naročil c. kr. okrajni šolski svet nekatera popravila pri šoli; ta dela so bila v smislu tega odloka tudi dovršena. Ne da bi se bila šolska oblast o tem prepričala, je kratkomalo razpustila krajni šolski svet.

Deželni predsednik baron Hein ima sploh to praktično sredstvo, da slovenske korporacije, oziroma društva, če so napoti njegovemu »Volksratu«, kratkomalo razpusti! Toda v enem slučaju si je mož že pošteno opekeli prste. In kakor je bil tedaj postavljen na laž, tako tudi v tem slučaju pribijemo, da razpustilni dekret škofiškega krajnega šolskega sveta sloni na — lažnjivi h razlogih.

Najlepše pa še-le pride; ker je bil krajni šolski svet razpuščen, treba je bilo poiskati »administratorja« (oskrbnika) za šolski okraj Škofije. In visoka c. kr. šolska oblast same »ljubezni in naklonjenosti« do nas ni dobila drugega nego našega narodnega nasprotnika Ferdinanda Gouleta, gozdarskega in grajskega oskrbnika kneza Rosenberga v Hodišah. Vidimo, da so torej cele Škofije v našem taboru, ker med pristaji nadučitelja niso našli sposobnega moža za visoko čast šolskega administratorja za šolski okraj Škofije. Torej knezov gozdar bode zdaj vihtel nad Škofijani svoj valpetski bič in jim bo ubijal v glavo, kako da naj so »schulfreundlich« in kako je treba plesati na piščalko oblasti začenši od šolskega vodstva do deželnega šolskega sveta. C. kr. šolska oblast nakoplje s to ukrenitvijo občanom nepotrebne stroške; tukaj se kaže prav očitno, kako ji je pri srcu blagostanje davkoplačevalcev. Spravimo na beraško palico slovensko ljudstvo, potem bode lahko gospodaril »Volksrat« na slovenski zemlji, to je očitno geslo naših uradnikov!

Vse postopanje šolskih oblasti proti krajnemu šolskemu svetu v Škofijah nima torej drugega razloga in pomena, kakor da se je porodilo iz sovraštva do Slovencev, in se da s kratkimi besedami tipično izraziti s sledečimi besedami: »Na vislice s slovenskimi korporacijami! Na gavage s Slovenci!«

Za koroške razmere zelo značilna konfiskacija je konfiscirala dopis iz Rožeka v št. 56 z dne 25. novembra 1911. Konfiscirano mesto se glasi:

»Kakor se čuje, je prišel k nekemu našemu volilcu mož postave in mu je rekel, da ga je tisti »hudi Slovec«, njegov sosed, naznanil, da ga mora zaradi tega naznaniti in da bo kaznovan, kar je tega volilca tako razkačilo, da je v jezi rekel, da bo volil z nemčurji, kar si bo gotovo premislil. Tudi pri drugih naših možeh se kar sučejo orožniki in iščejo, kje bi mogli kakemu uglednemu Slovcu škodovati zdaj pred volitvami, da bi tako naše volilce zbegali. Tem potom vprašamo javno, ali so orožniki samo za to plačani, da pred volitvami stikajo pri slovensko mislečih volilcih in jih skušajo drugega proti drugemu nahujskati? — (Gospoda dopisnika in druge zaupnike v Rožeku prosimo, da nam natančno poročajo o »famosni agitaciji« orožnikov pod krinko »uradnega poizvedovanja«. To bi še manjkalo! Ured.)

Z ozirom na navedene konfiskacije vprašajo podpisani gospoda pravosodnega ministra in gospoda naučnega ministra:

1. Je-li Njega ekscelenci gospodu pravosodnemu ministru znano, da ima ljubljansko državno pravdnništvo poseben nalog, postopati kar najostreje zoper »Mir«?

2. Je-li Vaša ekscelenca gospod pravosodni minister voljan, narediti taki samovoljni konfiskacijski praksi ljubljanskega državnega pravdnništva konec?

3. Je-li Njega ekscelenci gospodu naučnemu ministru znano postopanje okrajnega šolskega sveta celovškega in deželnega šolskega sveta koroškega proti krajnemu šolskemu svetu v Škofijah v tej zadevi?

4. Je-li tudi voljan, potrebno ukreniti, da višje šolske oblasti na Koroškem ne bodo postopale zoper slovenske krajne šolske svete po navodilih nemškega »Volksrata«, ampak po zakonitih predpisih?

Dunaj, 11. junija 1912.

Grafenauer.

Pogačnik. — Gostinčar. — Dr. Gregorčič. — Pišek. — Žitnik. — J. Hladnik. — M. Brenčič. — F. Jaklič. — Povše. — Rožkar. — Mandić. — Šusteršič. — Dr. Korošec. — Fon. — Fr. Demšar. — Jarc. — Dr. Krek. — Dr. Laginja.

Slovinci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

Dnevne novice in dopisi.

Velik sestanek slov.-hrvatsko katol. narodnega dijaštva se vrši dne 1., 2., 3. in 4. avgusta v Ljubljani s sledečim sporedom: V četrtek, dne 1. avgusta: Ob pol 3. uri popoldne: Občni zbor »Slov. dij. zveze« v dvorani Ljudskega doma. Istočasno: Glavna godišnja skupština sveukupnog hrvatskog kat. nar. dijaštva v veliki dvorani hotela Union. Ob 8. uri zvečer: Pozdravni večer v veliki dvorani Uniona. V petek, dne 2. avgusta: Ob 8. uri zjutraj sv. maša v stolnici. Ob 9. uri dopoldne: Slavnostno zborovanje v proslavo desetletnice slov. kat. akad. tehn. društva »Zarja« v Ljudskem domu. Istočasno: Zborovanje hrv. srednješolcev v Rokodelskem domu. Od 2. do 4. ure popoldne seja slov. nar. obrambne sekcije v Rokodelskem domu. Ob 4. uri seja slov. literarne sekcije v Rokodelskem domu. Vzporedno ob 2. uri popoldne: Skupštine i dogovori hrv. kat. akad. pokrajinskih društava. Zvečer ob 8. uri v Ljudskem domu: Slavnostna predstava v proslavo »Zarje«. Igrajo slov. kat. nar. akademiki. V soboto, dne 3. avgusta: Ob 8. uri zjutraj sv. maša v stolnici. Ob 9. uri dopoldne: Skupno zborovanje slov. hrv. kat. nar. dijaštva v veliki dvorani hotela Union. Ob 2. uri popoldne: Seja slov. org. sekcije v Rokodelskem domu. Ob 5. uri popoldne v dvorani Ljudskega doma: Organizator. sekcija hrv. apstinenata. Ob 8. uri zvečer: Komerz v veliki dvorani hotela Union. V nedeljo, dne 4. avgusta: Ob 8. uri zjutraj: Izredni občni zbor »Slov. Lige kat. akademikov«. Ob pol 12. uri dopoldne izlet na Bled. — Akademikom in drugim dijakom se ne bodo razpošiljala vabila, ker so itak obvezni, priti na sestanek.

Sodalitas ss. C. J. v Celovcu ima mesečni sestanek dne 1. avgusta ob pol dveh.

Uradna agitacija za »Südmarko«. Kam plovemo v Avstriji, posebej pa še na Koroškem, dokazuje reklama uradne »Klagenfurter Zeitung« za »Südmarko«. V števil. 163. z dne 21. julija je objavila sledečo reklamo: »Jutri od obeh podružnic »Südmarke« in nemškega »Schulvereina« prirejena velika poletna veselica pri »Schloßwirtu« obeta postati prava ljudska veselica. Veselični prostor je podoben »Wurstelpraturu« (to je pa res dobro povedano! Ured.), zlasti za mladino in naše malčke je bogato preskrbljeno. Od dveh popoldne naprej avtomobilna zveza od Kardinalskega trga do Žrelca. — Uradno glasilo c. kr. deželne vlade, ki bi bila poklicana, blažiti narodne boje in zadrževati nemškonacionalno-protestantske prireditve na slovenski zemlji vabi na tako prireditve celo — otroke. Seveda bi radi shujskali pol Celovca na »Südmarkino« veselico v Žrelcu, da bi utrdili žrelsko trhlo nemškutarijo ter jo še bolj zaslepili. Če bomo na Koroškem tako napredovali, kmalu ne bomo razločevali več deželne vlade od nemškega »Volksrata«, uradnih listov pa ne od nemškonacionalnih glasil. Veliko razločka že itak ni več! Sicer je pa mi nolo nedeljo skvarilo »Sdmarkino« veselico v Žrelcu deževno vreme, da so veselico preložili na prihodnjo nedeljo. Na veselico bo vsekako treba pogledati, da se prepričamo, koliko c. kr. uradnikov je kaj zvalila tja agitacija »Celovčanke«.

700 romarjev v Celovcu. Tržaška Marijina družba se je na povratku iz Gospe-Svete dne 18. t. m., nad 700 romaric po številu, ustavila opoldne v Celovcu, kjer je v hotelu Trabesinger južinala. Potem so si romarice ogledale mesto, deloma tudi Vrbsko jezero. Po vseh trgovinah, kamor so prišle, so bili Celovčani polne hvale in so povsod znali — slovensko. Manj zadovoljne so pa bile romarice s postrežbo v Gospa-Sveti, kjer so v neki gostilni preklinjali, ko so zjutraj nekateri prosile za kavo. Tako se tujce odganja, ne pa vabi v deželo.

Preč. g. dr. Josip Ujčić, profesor bogoslovja v Gorici, pojde, kakor poroča »Gorica« iz zanesljivega vira, za dvornega kaplana in vodjo avguštinskega zavoda na Dunaju.

200 kron za plačilo dobi tisti, kdor najde truplo na Vrbskem jezeru dne 12. t. m. ponesrečenega sodnega sluge Matije Merkuša.

Na kranjski kmetijski šoli na Grmu se prične celoletna in zimska šola novembra meseca. Za kranjske mladeniče je razpisa-

nih 36 prostih mest, Plačujoči učenci plačujejo v letni šoli 300 K, v zimskem tečaju pa 150 K. Nekolkovane prošnje je poslali ravnateljstvu imenovane šole do 15. septembra t. l. Tam se dobe tudi natančnejša pojasnila.

Konec skrbi bo dne 1. avgusta t. l. za tistega, ki naroči turško srečko v korist Slovenski Straži na mesečne obroke po 4 K 75 v in z njo zadene glavni dobiček 400.000 zlatih frankov. Za nameček pa zamore zadet tudi še dne 18. novembra t. l. 5000 kron vreden dobiček s srečko Slovenske Straže v korist revnim otrokom, ki se vsakemu naročilu zastoj priloži. — Pojasnila daje gošpod Valentin Urbančič, Ljubljana.

Nemškonacionalni učitelji v Dornbirnu. Avstrijski učitelji nemškonacionalnega mišljenja so imeli dne 20. t. m. učiteljski shod v Dornbirnu na Predarlskem. Dornbirnski župan Luger je na povabilo odgovoril, da učiteljskega shoda ne more pozdraviti, ker je s shodom združeno tudi zborovanje društva »Svobodna šola«; namen tega društva se ne strinja z nazori večine mestnega zastopstva in meščanov, ki so se vedno kazali zveste katoličane in branitelje prave verske vzgoje. Zato je naravnost dolžnost župana, da se ne prikaže blizu. Na shodu je govoril deželni poslanec Otter iz Gradca proti reformnim načrtom dr. Steinwenderja. Govornik je očital meščanstvu, da je izgubilo »svobodomiselne ideale« in da se bliža »klerikalizmu«. Steinwenderjevi predlogi so nazadnjaški. Sklenili so tudi ostro resolucijo proti šolski reformi v smislu dr. Steinwenderjevega predloga v koroškem deželnem zboru. Da v resoluciji ne manjka fraz »fortschrittlich«, »ultramontanci« itd., je umevno. Saj ti ljudje živijo in govorijo v samih publicah. Dr. Steinwenderju so očitali celo narodno izdajalstvo.

Poročena sta bila v celovski stolni cerkvi dne 21. t. m. c. in kr. stotnik Edvard Gindra iz Zagreba in gdč. Alojzija Lemež, rojena v Celju. Bilo srečno!

Čuvaj štrajka v vodi. Povodom stavke v Fischlovi tovarni v Limerčah je dobil neki delavec povelje, da mora paziti na stavko. Predno je šel na stražo, se ga je možakar pošteno navlekel, da ni mogel več ravnati in je padel v tovarniški kanal. Voda ga je nesla do nastavljenih grabelj pri tovarni. Na njegovo klicanje je prišlo več delavcev, da so ga potegnili iz vode. Menda se je v vodi nekoliko ohladil in — stregnil.

Fischlovi štrajkovci pred hotelom Trabesinger. Več nego 14 dni že stavka del Fischlovih delavcev v Limerčah. Le kakih 80 delavcev dela. V nedeljo so preplavili mesto z letaki z besedilom: Lakotni štrajk pri Fischlu v Limerčah! Ne jejte kruha, ki je pečen z drožami iz Fischlove tvrdke! Ne kupujte špirita iz Fischlove tvrdke! Policija je listke takoj odstranila. V torek so imeli socialni demokrati v hotelu Grömmmer zborovanje zaradi stavke pri Fischlu. Potem so šli k tovarni demonstrirati in jih je orožništvo več aretiralo. Drugi so šli in so se v obnemogli jezi znesli nad hotelom Trabesinger, ki s stavko vendar ni v prav nobeni zvezi ter so tam žvižgali in vpili: »Die Windischen müssen hinaus!« To ni bilo samo netaktno, ampak zelo — neumno. Res, da imajo delavci v Fischlovi tovarni prepičle plače, toda s takim le postopanjem socialni demokrati ne bodo izvojevali boljših plač, še manj pa simpatij treznomislega prebivalstva.

Premeten goljuf. V Trstu so aretirali premetenega goljufa, ki je več zlatarjev ogoljufal dragocenosti. Piše se Franc pl. Droste. Star je 32 let. Od 23. junija do 9. t. m. je bival tudi v Velikovcu, kjer je naredil pogodbo s Karglom, da bo prodal grajščino Zg. Trušnje, ki je vredna 500.000 K, za 590 tisoč kron. Kargla je ogoljufal za precejšnjo vsoto, pivovarnarja Kollorosa, pri katerem je stanoval, za posojilo 200 K in vrh tega mu je ostal dolžan še stanarino. V zaporu v Trstu se dela blaznega.

Računanje zamudnih obresti je precej trudno in marsikrat tudi počasno delo. Zato bo hranilnicam, sodnijam, odvetnikom itd. dobro došla tablica, s pomočjo katere se hitro in natančno izračunajo zamudne obresti za zaostale čase od enega dne do 36 mesecev. To tablico je sestavil revizor Jos. Ferjančič v Celovcu in jo je natisnila tiskarna »Družbe sv. Mohorja« v Ce-

lovcu. Cena tablice je s poštnino vred 50 h. vinarjev.

Kostanje. Ustanovila se je tukaj ter vpisala v zadržni register »Hranilnica in posojilnica na Kostanjah, registrovana zadruga z neomejeno zavezo«, pristopila je k »Zadržni zvezi« v Ljubljani. Udje prvega načelstva so: Načelnik Valentin Dragašnik, podomače Pikovec v Rumaš, posestnik na Korenu, in odborniki: Jurij Oprisnik, podomače Majra, posestnik na Korenu; Janez Kaufmann, podomače Čepik, posestnik na Zgornjih Jezercah; Valentin Schwarz, po dom. Hacej, posestnik Zg. Jezercah; Valent. Winkler, p. d. Flev, posestnik v Gornji vasi; Tomaž Winkler, podomače Šmon, posestnik v Zgornjih Vogličah; Jožef Nagele, podomače Vardjan, posestnik v Črešnjah. Po potrjenih pravilih ima zadruga med drugim tudi namen, oskrbovati svojim članom kmetijsko-gospodarske potrebščine vsake vrste. Ista uraduje ob nedeljah od 3. do 5. ure popoldne pri podomače Neuwirtu na Kostanjah. Visokost obresti znaša za vloge 4 in pol odstotka, za posojila pa 5 in pol odstotka.

Slovenski delavci in delavke iz Celovca in okolice!

Delavsko društvo v Celovcu

priređi

velik delavski SHOD

v nedeljo, dne 4. avgusta 1912, v dvorani pri Trabesingerju.

Ustanovilo se bo okrožje za Koroško »Jugoslovanske strokovne Zveze.«

Pride g. državni poslanec Goslinčar iz Ljubljane.

Vsi slovenski delavci iz Celovca, Št. Rupertu in okolice, pridite na shod in agitirajte za udeležbo!

Natančnejši spored prihodnjič!

Pripravljalni odbor.

Žihpolje. Na Žihpolju imamo precej modrijanov, največji pa je dopisnik »Štajerca«, ki v ptujski giftni kroti zahteva, da naj bodo cerkveni pevci pri sveti maši — tiho. Sfantaziral je tudi nekaj o »farovski Tončki« in našem mežnarju, vedoč, da bi imel »Štajerc« prazne predale, če bi mu taki modrijani ne pošiljali tako »modrih« dopisov, ker kaj pametnega »Štajerc« itak nikdar ne objavi in kaj pametnega bi nemškutarski »modrijani« tudi ne razumeli. Strašno se tudi dopisnik repenči, da mežnar ni zvonil proti toči. Sedaj vemo, da ta modrijan ni samo slep na pameti, ampak da je tudi gluhi. Sicer je toča pobila po vseh sosednjih farah, pa takih modrijanov menda drugod nimajo med »naprednjaki«, ker se drugod ni noben pritoževal, da bi bil mežnar — zamudil točo. Ker se naš »modrijan« toliko zanima za preganjanje toče, mu moram že naznaniti, da je naš mežnar 93krat pognal meglo in sicer na več krajih. Enkrat jo je spodil doli do Pece, tam jo je šele odprl, kar pričajo tudi ene hlače in par knofov, ki so prileteli z megle. Toliko odgovora za šalo, ker na take kozlarije v »Štajercu« sploh ni mogoče resno odgovarjati. Da bo pa dopisnik »Štajerca« o svoji modrosti še bolj uverjen, mu še povem, kako sodi o njegovih dopisih v »Štajercu« celo socialnodemokratični »Arbeiterwille«, ki je med drugim poročal: »Mirno smemo trditi, da mora biti dušna hrana lista (»Štajerca«), ki objavlja take čenče zelo malovredna. Obžalovati je le, da se dajo slovenski kmetje, ki so vendar naročniki »Štajerca«, pitati s tako hrano.« Štima!

Dobrlavas. Občni zbor in Slomškova slavnost podružnice Slovenske Straže dne 14. t. m. pri Mežnarju v Kokiju sta se prav imenitno obnesla. Udeležba je bila naravnost ogromna. Slavnostni govornik, prečastiti gospod kanonik Dobrovc je govoril o A. M. Slomšku, o pomenu Slovenske Straže, o pogubnem delovanju naših verskih in narodnih nasprotnikov je dokazal z zgledi iz Francoske, kakšne razmere bi nastale pri nas, če se izpolnijo želje naših nasprotnikov po brezverskih šolah, iz katerih prihaja na-

ravnost poživljena mladina. Nato ste sledili dve deklamaciji, ena v čast A. M. Slomšku, druga o lepoti naše mile slovenske domovine. Deklamatorke so svoje vloge kar najbolje pogodile. Odbor se je potrdil stari. Pristopilo je okoli 60 članov. Za tem se je vršila tombola, ki je imela veliko lepih dobitkov in povzročila veliko zabave in smeha ter prinesla mnogim srečo. Pristrčna hvala vsem cenjenim darovalcem dobitkov za tombolo. Med odmori je prepeval naš vrli pevski zbor lepe narodne pesmi. Nazadnje se je vršil v krogu članov izobraževalnega društva še izredni občni zbor k. sl. izobr. društva in so se sprejele nekatere izpremembe pravil.

Šmohor. (Kako se postopa z vojaki?) Že večkrat smo slišali od različnih strani, kako se godi nekaterim oddelkom 2. bataljona 4. polka v Šmohoru. Dolgo smo odlašali in prizanašali, a sedaj ne moremo več, ker se nam posebno en oddelek smili. Sedaj so vojaki na planinah, in zato menda misli ta ali oni oficir, da sme z vojaki delati kakor hoče, češ: iz teh planin ne prodre glas v Šmohor. Samo en slučaj: Neki stotnik, že iz Gorice prestavljen zavoljo neusmiljenega ravnanja z vojaki, je tako natepel z gorsko palico nekega vojaka - Čeha, da je moral v postelj. Vzrok, ker je vojak počasen in bolj slabe glave. Tri dni leži v postelji, tretji dan pa ga stotnik nažene iz nje, ker je prišel major pregledavat in se je stotnik zbal morebitnih posledic svojega nečloveškega ravnanja. Dotični Čeh je hotel tožiti, a se je vsled stotnikove in majorjeve strogosti zbal, prijavil se je pa še za nadalje za marod. Nočemo pridjati nobene kritike, a eno zahtevamo, da oficirji ne zabijo, da so tudi vojaki ljudje.

Borovlje. (Zakaj nemčurji slabo gospodarijo?) Bral sem v »Miru« in tudi, če se ne motim, v »Fr. Stimmen«, kako je pozival predsednik nemškega »Wirtschaftsvereina« člane, da naj se vendar začnejo zanimati za gospodarstvo in ne samo za »Wein, Weib und Gesang«. Ko sem to bral, sem se spomnil nečesa in ker si, dragi »Mir«, zadnjič prinesel tako lep »oklic vladarja vseh narodov«, mislim, da ti smem zaupati, na kar sem se spomnil. Spomnil sem se žalostnega vzroka, zakaj je pri nas toliko posestev in lepih podjetij tako zadolženih. Vsak star puškar, ali kakor nam že od nekdanj pravijo: pilej, ki od mladosti tu na domači zemlji pili puške od najnavadnejše do najdragocenejše in torej dobro pozna Borovlje, kakšne so bile in kakšne so sedaj, mi iz srca pritrdi, da so glavni vzrok slabega gospodarskega stanja nekaterih posestev in podjetij številne gostilne. Majhen je trg, a gostiln je 26. Nadalje mi pritrdi vsak puškar, ki se zavoljo svojega puškarsstva ne sramuje svoje matere in jezika, ki ga je mati učila, da ga pijejo najbolj nemčurji. Saj zunanji utis je tak: med 26 gostilnami jih je nad 20 znanih kot nemškonacionalnih, ker zahajajo v nje večini nemčurji. Da vzdržijo nemčurji toliko gostiln, morajo seve biti pogosto pošteno žejni. Da lažje vzdržijo svoje gostilne, so nemčurji razdeljeni v dve vrsti: ena vzdržuje gostilne od 11. do 12. ure ponoči, druga pa, bolj »ta nobel pileji« itd., od 11. ali 12. ure do svetlega dne. Da pri nas policijska ura ne velja, za to skrbi že eden iz druge vrste pilejev, pred katerim ima sedanji obč. redar največji rešpekt, ker sicer bi se še njemu zgodila nesreča, da bi tudi njegova sablja opravljala nekaj dni svojo službo — za pečjo občinske pisarne. To samo mimogrede omenim. Sedaj vemo, zakaj nemčurjem večkrat pajek prepere mošnje. Toda zakaj pa občina trpi toliko gostiln? Ker so najboljše in najcenejše tovarne za izdelovanje nemčurjev. To ve tudi »Südmarka«, zato je kar sama na županovo ime kupila tri gostilne, mogoče celo več. V Borovljah se mora res reči, da je po gostilnah »Südmarka« dobila več nemčurjev, kot z vsem svojim ostalim delom? Sadovi se sedaj vidijo; »Südmarka« sama jih čuti, ko mora sedaj šteti marsikateri tisočak, da še vzdrži potaplajoča se podjetja, čutijo to že nemčurji sami, dokaz za to nam je nad vse za borovljiske nemčurje žalosten poziv in klic predsednika »Wirtschaftsvereina«, da naj se vendar ne brigajo samo za pitje, babovje in petje po gostilnah, ampak tudi za gospodarstvo. Nemci skrbje, da je dovolj njihovih

gostiln, te gostilne skrbe, da naredé dovolj nemčurjev in nemčurji, naučeni po svojih voditeljih, skrbe, da vse zapravijo, tne meneč se za to, če doma matere in žene pre-takajo grenke solze!

S pota. (V u v a ž e v a n j e!) Lepo je Vrbsko jezero in njegova okolica, najlepši pa je pogled na zeleni O t o k in njegovo Marijino cerkvico. Ta staročastna cerkev je Slovincem dobro znana. Radi priromajo tja o raznih prilikah, posebno pa je na Malo Gospojnico tam vse polno ljudi. — Kakor okrog celega Vrbskega jezera je tudi na Otoku prebivalstvo slovensko. Novodobnost, »moda« seveda se skriva v nemških napisih, nemških časnikih po gostilnah, nemških natakaričah, — kajti pokukat pride sem čez poletje par krivonosih tujcev, na pogled dvomljive vrednosti, ki pa vendar govore nemško. Tako je potem mogoč doživljaj, ki se mi je v družbi soproge in prijateljca nedavno pripetil na slovenskem Otoku. Obedovat smo šli v gostilno. Pristna Rožanka nam hoče postreči. Držimo se slovensko, ona nam nemško dopoveduje z vso le ženski lastno prepričevalnostjo, da »ne zna nobene besede slovensko«. Preostalo ni drugega, nego da smo se domenili z natakaričo bolj s kazanjem kot z besedami — mi Slovenci na slovenskem Otoku (!) Bridka žalost me je prešinila in morebiti bi mi bilo bolje, da bi je nikdar ne bil slišal, izdati se za Slovenko, kar je storila pri našem odhodu. O, ti krivični Mihelnov upad v našo slovensko posest! Spominjam se brošurice, ki so jo pred leti izdali naši nam krivični sodeželani. Po celi slovenski Koroški so navedli vsako vas posebej »deutschfreundliche Gasthäuser«. Teh in le teh se vestno drže vsi nemški izletniki po lepih naših slovenskih krajih. In mi?

Zakamen pri Celovcu. V nedeljo, dne 21. t. m. smo v naši cerkvi obhajali pranganje. Vsled neugodnega vremena se je obhod vršil v prostorni cerkvi pri stranskih oltarjih. Obhod, kakor slovesno peto mašo, je oskrbel preč. g. o. Otakar C e j a n, kapucinski gvardian iz Celovca, ki je obenem obhajal 40 letnico svojega mašništva! Z mladeniško - čilim glasom in izredno gibčnostjo je izvršil sedemdesetletni služabnik Gospodov ta opravila. Bog ga ohrani še daleko čez petdesetletnico tako krepkega in veselega — to mu želimo — poleg mnogo drugih — tudi hvaležni Zakamčani.

Št. Jakob ob cesti. (N o v i z v o n o v i.) Pretečeno nedeljo, dne 21. t. m. so bili tukaj blagoslovljeni trije novi zvonovi, ki so jih pripeljali s celovškega kolodvora lepo ovenčane, v spremstvu nekaterih deklet. Zvonove je blagoslovil ob asistenci č. g. dr. Arnejca in domačega župnika mil. g. kn.-šk. kancelar Janez Vidovic, ki je tudi pridigoval o pomenu zvonov. Navzoča je bila mnogoštevilna množica vernikov, čeravno je deževalo. Pri slovesni asistiranju sv. maši so lepo prepevali domači cerkveni pevci. Zvonove je vlil v harmoniji h-dis-fis Maks Samassa v Ljubljani.

Kazaze pri Dobrlivasi. (N o v a s v e t a m a š a.) Kar obstoji župnija Kazaze, še ni videla tako lepe slavnosti, kakor je bila minulo nedeljo slavnost nove svete maše, katero je daroval častiti gospod Lovro Božič, po dom. Majričev Lovrenc v Grabnu. Dolgo let sem je že vse ljudstvo ta dan nestrpno pričakovalo. In ko se je približal, se je začel z vso resnobo za dostojno proslavitev tega dne pripravljati. Dekleta so spletala vence, fantje so nabirali za smodnik, možje so stavili uto in izbirali smreke, da jih postavijo kot maje in kot stebre pri slavolikih. In ti, dragi »Mir«, si oznanil to slavnost ljudem v okolici. In dan veselja je napočil! Kazaze so bile slavnostno okrašene. 6 slavolokov in 5 velikih zastav je pozdravljalo došlece, ki so prišli iz sosednjih župnij v velikem številu. Pridigo, ki je bila kakor tudi sveta maša pod milim nebom, je imel prečastiti gospod Jurij Trunk, župnik v Beljaku, ki je v izbranih besedah slikal trpljenje in veselje gorečega duhovnika. Pri sveti maši so pevci iz Šmihela pod spretnim vodstvom gospoda Štangla krasno peli latinsko sveto mašo. Cerkveni slavnosti je sledil obed povabljenih gostov, ki se je vršil v ta namen od družic okusno s cvetjem in venci okrašeni uti in pri katerem so napitnice, pogovori in ubrano petje šmihelskih pevcev in dijakov skrbeli za raznovrstnost veselja.

Pa zdaj je minulo! Da je pa vse minulo častno, gre poleg novomašnikovih starišev, ki so imeli v ta namen zlasti v zadnjem tednu pred primicijo premnogo truda in skrbi, tudi družicam, ki so za ovenčanje cerkve in oltarja pod milim nebom ter ute in vrat napletle nešteto vencev, možem in mladeničem, ki so podirali topiče in postavili 20 m visok maj in razobeševalcu zastav, ki se ni ustrašil najvišjih vrhov, katerega ime pa vam je itak vsem znano. Njim vsem veljaj zato, kakor tudi šmihelskim pevcem, iskrena zahvala. Častitemu gospodu novomašniku pa daj Bog zdravje in svoj blagoslov za njegovo bodoče dušnopastirsko delovanje v korist slovenskemu ljudstvu.

Prevaljz. (N o v a m a š a.) V nedeljo, dne 21. malega srpana je tukaj v naši častiljivi farni cerkvi bral preč. gospod Ludovik Viternik svojo prvo sveto mašo. Kljub temu, da je celo dopoldne skoro neprenehoma deževalo, je bila udeležba od strani našega vernega kmetskega ljudstva naravnost veličastna, dokaz, kako to ljudstvo še ljubi in časti svoje duhovnike, skorodane edine nesebične prijatelje svoje. Predno so se podali številni udeleženci, med katerimi smo opazili mnogo duhovnih sobratov, v cerkev, je domači župnik, prečastiti gospod M. Riepl pred župniščem v vznešenih in prisrčnih besedah nagovoril novega sodelavca v vinogradu božjem in mu želel mnogo sreče in uspeha v stanu, za katerega ga je Bog izbral, da dela v korist in dobrobit cerkve in domovine. Zadoneli so zvonovi, zagrmeli topiči in sprevod se je začel pomikati proti cerkvi skozi bogato z venci in cveticami okrašene slavoloke v ravno tako razkošno okrašeno cerkev, kjer se je vršila cerkvena slovesnost. Cerkev je bila nabito polna. Po pravici je povdarjal prečastiti gospod župnik Križaj v svoji pridigi, kjer je razvil zbranemu ljudstvu sliko duhovnega življenja, ne kakor ga slikajo tako grdo in hudobno nasprotniki naše cerkve, ampak kakršno je v resnici, življenje, polno samozatajevanja, življenje neumornega dela, žrtev in razočaranj, po pravici je povdarjal pridigar, da vse to naše ljudstvo ve in da je zato prihitelo od daleč po blagoslov novoposvečenega svečenika. Zatorej tudi mi rečemo: Vsa čast takemu ljudstvu; vsa čast in hvala pa še posebno onim osebam, ki so največ pripomogle, da se je moglo to izredno slavje tako veličastno vršiti — čast in hvala požrtvovalnim družicam!

Somišljeniki! Zahtevajte v gostilnah računске listke „Slovenske Straže“! Naročajo se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

Politične vesti.

Dr. Krek o davčni politiki v Avstriji.

Na shodu »Prometne zveze« v Podbrdu je 14. julija govoril, kakor poroča goriški »Novi Čas«, državni poslanec dr. Krek o davčni politiki v Avstriji sledeče: Glavna naša politika se suče o davkih in o vzdrževanju raznih stanov. Na kak način naj se razdelijo dohodki in stroški. Ves davek je naložen na ljudske množice, izdatki pa leté v veliki množini na kup — v roke bogatinov. Kar plačujejo bogatini, so ljudski žulji! Velike banke in podjetja silno bogaté, ljudstvo pa ne more naprej. Naše železnice veliko nesejo, na dan od kilometra 114 do 120 K! Kljub temu pa imajo primanjkljaj. Res so silno drage, ker so izpeljane po težkem terežu, a glavni vzrok deficita so železnarske družbe, ki odirajo državo do mozga. Te družbe imajo čistega letnega dobička 30 do 40 od sto! Država rabi na leto na milijone in milijone železa, ki ga mora strahovito drago plačevati, zato pa nima, da bi železničarje pošteno plačevala. Šlo je letos za 17 milijonov izboljška železničarjem. Ne samo socialni demokratje, tudi mi smo glasovali za to. A če bi se tudi bilo to sprejelo v državnem zboru, bi nič ne koristilo. Od kod bi pa pokrili ta izdatek? Mi bi bili že pred leti uvedli nove davke, ki bi ljudstva ne zadevali. Izboljšali bi bili deželne finance, pomagali kmetu in drugim delavskim stanovom in tudi železničarjem. Tisti pa, ki so podirali naše delo, so bili in so vedno socialni demokratje! Predlagali smo višji da-

vek na žganje, socialni demokratje so bili proti! Predlagali večji davek na osebno veliko dohodnino, socialni demokratje so bili proti! Oni glasujejo vedno za stroške, za dohodke pa ne. Začeli smo odločen boj proti oderuškim kartelom. Socialni demokratje pa držijo le za velikega kapitalista, od katerega dobivajo podpore, da molčijo. Da zatemnijo pogled na zgoraj, kažejo pa na ubogega kmeta, češ, glejte, kmet odira! A mi bomo jeseni svoje delo brezobzirno nadaljevali, dokler ne razbijemo oderuških kartelov in dobimo novih dohodkov državi, da bo pošteno plačevala in podpirala delavske stanovne. Naša država je danes v rokah bogatinov, in ti se delajo norca iz države. Če se danes naša država zadolži, prejme namesto 100 K samo 87 K, dolžna pa je vendarle celih 100 K! To pa zato, ker ne moremo izkazati dohodkov. Socialni demokratje pa nimajo te korajže, da bi z nami glasovali za nove dohodke in bi se s tem zvišala naša renta. Vsled oderuških kartelov in nizke rente je naša država samo pri železniških strojih in šinah na leto za milijone in milijone na škodi!

Angleška v skrbeh.

Angleška zbornica je dovolila k že dovoljenim zahtevam mornariškega ministrstva za mornarico naknadno še 36 milijonov kron. Pri tej priložnosti je govoril mornariški minister Churhill, kateremu dela preglavico že avstrijska mornarica, ki je sicer zelo mala, pa je vendar vsled novih ladij ni podcenjevati. Ker bo Angleška ojačila svojo mornarico, ji bodo morale slediti tudi druge države, seveda na stroške davkoplačevalcev.

Napad laške mornarice na Dardanele.

Več laških torpedovk, menda osem po številu, je v četrtek, dne 18. t. m., ponoči ob poldveh udrlo v Dardanele, morsko ožino, kjer so usidrane turške bojne ladje. Ker na to ni misliti, da bi torpedovke obstreljevale dardanelske utrdbe, so Lahii brez dvoma hoteli v temi nenadoma napasti turško brodovje in ga z zavratnim napadom uničiti. Res so prodrle laške torpedovke v Dardanele kakih 20 kilometrov daleč, potem pa so jih s pomočjo metalcev luči zapazili z utrdb in jih začeli obstreljevati. Torpedovke so se takoj umaknile. Lahii trdijo, da niso imeli nobenih izgub, Turki pa, da so se potopili dve laški torpedovki, dve pa da sta poškodovani. Bržkone bo res, kar trdijo turške vesti. Saj so Lahii skušali utajiti celo napad na Dardanele, pa niso mogli. Lahii s počasnim prodiranjem laške vojske na afrikanjskih tleh niso zadovoljni, želijo si že miru in so morda z napadom, če bi se bil posrečil, hoteli vplivati na druge države, da v lastno korist prisilijo Turčijo, narediti z Lahii mirovno pogodbo.

Upor Albancev. Turška vlada v škripcih.

Albanci so se znova uprli ter se zbirajo v velikih vojih, da udarijo na Turke. V severni Albaniji so trčili s turškim oddelkom, ki so ga po večdnevni bitki premagali. Turki so se umaknili in pustili na bojišču 300 mrtvih in ranjencev. Na meji vilajetov Skader in Kosovo polje so obkolili turško četo in zajeli 250 mož in pet častnikov z 800 puškami, enim pogorskim topom in dvema strojnima puškama. Poveljnika stotnika Hajri beja so obesili. Pri Bardovci so dne 19. t. m. razorožili 520 vojakov in 80 žendarjev. Ena turška divizija, obstoječa iz najboljših vojakov iz Carigrada, je s poveljnikom vred prestopila k upornikom. Vsa južna Albanija je uporna. Albanci nameravajo udreti proti Skoplju. Turška vlada je v strašnih škripcih. Mladoturki svojih obljub nasproti drugim narodnostim v Turčiji niso izpolnili, pa tudi turškega ljudstva niso zadovoljili. Mladoturški ministri so bili prisiljeni odstopiti in sedanja turška vlada je po svoji sestavi bolj staroturška ter se trudi, da bi brez krvoprelitja pomirila Albance, ki ne bodo odnehali, dokler jim Turčija ne izpolni obljub. Na Turškem se bojijo upora, in sultan se namerava baje odpovedati prestolu v korist prestolonasledniku, nečaku Jusufu Izredinu. Bolgarija bo kritični položaj v Turčiji skušala izkoristiti zase, če se sedanji vladi ne posreči, pomiriti Albancev. Turške roparske čete morijo bolgarske rodbine, ki so na turških tleh in vsled tega na tisoče Bolgarov beži čez mejo

Bodemo li jo našli?

Iščemo gospodinja, ki še ne uporablja Schichtovega mila!
Hočemo ji pojasniti, da je zapravljenost, če se perilo s slabim, torej dragim milom uničuje.

na Bolgarsko. Bolgarski listi vlado napadajo, da ne poseže vmes. Vse kaže, da evropska Turčija razpada in da jo more vzdržati le še medsebojna zavist drugih evropskih držav.

Društveno gibanje.

Žvabek. Slovensko katoliško izobraževalno društvo priredi dne 4. avgusta ob 3. uri popoldne shod s poučnim govorom, deklamacijami in petjem.

Kazaze pri Dobrlivasi. Naše katoliško slovensko izobraževalno društvo priredi prihodnjo nedeljo, dne 28. t. m., popoldne po blagoslovu svoj redni mesečni shod, in sicer v uti, kjer je bil obed gostov pri novi sv. maši. Na shod pride tudi govornik od drugod. — Odbor.

Cerkvene vesti.

Imenovan je kanonikom v Gospasveti č. g. Jožef Ogris, prefekt v kn.-škof. Marjanišču.

Resigniral je na Gospasveški kanonikat ter se vrnil v Lvov, profesor v p., dr. Jožef Ogórek.

Nastavljeni so kot kaplani č. g. novo-mašniki: Andr. Dollinger pri Sv. Petru v Katschthal; Franc Posautz v Trbižu; Jožef Sandler v Rangorsdorfu.

Razpisana je do 28. avgusta t. l. župnija Št. Jan v Logu (St. Johann am Forst); odda m. g. knez in škof krški.

Bolan leži pri usmiljenih bratih v Gradcu č. g. Peter Kugler, dekan in mestni župnik v Volšpergu; dekanijeke posle oskrbuje č. g. Engelbert Scheriau, župnik v Šmihelu pri Volšpergu, župnijske č. g. Ivan Hofstätter, kaplan v Volšpergu.

Prezentiran je na župnijo nemški Plajberg č. g. Albert Blasi, provizor istotam.

Porpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju so v času od 11. junija do 19. julija t. l. vposlali: po 20 K: Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki; dr. Karl Hinterlechner, c. kr. geolog na Dunaju (ustan.); po 10 K: Dr. Jak. Žmavec, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Karl Hinterlechner, c. kr. geolog na Dunaju (letn.); P. Miklavčič, c. kr. živinozdravnik v Kočevju; Matija Skrajnar, nadzornik j. žel. v pok., in Jakob Volk, zasebni uradnik, oba na Dunaju; 5 K: Vekoslav Krajnc, c. kr. notar v Šmarju p. J.; 3 K: Jos. Hočevnar, c. kr. pis. ravn. v Ljubljani; po 2 K: Dr. Stefan Kraut, sodni svetnik v Novem mestu, in dr. Matko Heric, profesor v Št. Pavlu na Koroškem; skupaj 102 K. — Vsem darovalcem izreka društveni odbor iskreno zahvalo. Ob enem opozarja, da so letošnje podpore društveno blagajno do malega izpraznile ter prosí vse prijatelje visokošolske mladine, in le to samo, da poskrbe o počitnicah s prirejanjem veselice itd. za nove prispevke. Drugače v jeseni z razdeljevanjem podpor še pričeti ne bomo mogli. Darovi naj se pošiljajo na naslov blagajnika: Dr. Stanko Lapajne, odvetnik, Dunaj I., Bräunerstrasse št. 10.

MOJA STARA

izkušnja me uči, da rabim za negovanje kože samo Stockenpferd-lilijnomlečnato milo od tvrdke Bergmann & Co. v Dečinu na L. Kos po 80 h se dobiva povsod.

Lepo arondirano posestvo v vernberški občini je zaradi bolehnosti posestnika pod ugodnimi pogoji naprodaj. Pri hiši je prodaja mleka, 40 oralov sveta, lepi travniki, njive in sadni vrt. Oglasila na upravnishvo „Mira“ št. 29.

Nova kajža s sadnim vrtom blizu cerkve v Medgorjah št. 15 je naprodaj. Več pove Neža Blatnik, St. Peter pri Celovcu št. 14.

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „Miru“!

Loterijske številke.

Praga, 17. julija: 37 80 86 20 13
Dunaj, 20. julija: 10 16 60 3 43
Gradec, 20. jul.: 8 31 43 18 58

Tržne cene v Celovcu

18. malega srpana 1912 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg		80 litr. (biren)	
	od	do	K	v
	K	v	K	v
Pšenica	—	—	—	—
Rž	21	45	22	75
Ječmen	—	—	—	—
Ajda	24	—	26	—
Oves	24	—	26	9
Proso	—	—	—	—
Pšeno	—	—	32	16
Turščica	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—
Repica (krompir) (nova)	—	—	16	—
Deteljno seme	—	—	—	—
Seno, sladko	6	—	7	50
„ kisló	4	—	6	—
Slama	2	60	4	50
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28
Smetana, 1 „	—	60	1	20
Maslo (goveje) . . . 1 kg	2	80	3	20
Sur.maslo (putar), 1 „	2	80	3	60
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	20	2	30
„ sur. 1 „	2	10	2	20
Svinjska mast . . . 1 „	2	20	2	40
Jajca, 1 par	—	16	—	20
Piščeta, 1 par	2	80	3	60
Race	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ² .	2	80	3	20
30 „ „ mehka, 1 „	2	40	2	90

Živina	Počrez	100 kilogr.			Prignalo	Protalo
		živa		zaklana		
		od	do	od		
v kronah						
Konji	—	—	—	—	—	—
Biki	1	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—
„ za vožnjo	440	500	—	—	10	4
Junci	—	—	—	—	—	—
Krave	280	600	70	74	52	24
Telice	220	254	—	—	2	2
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—
Praseta, plemena	14	76	—	—	260	110
Ovce	—	—	—	—	—	—

V zalozi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Kristusovo življenje in smrt

v premissljevanjih in molitvah.

Poleg Gašparja Erharda za Slovence priredil Stefan Kociančič.

Dva dela, druga izdaja.

Gena: Mehko vez. K 6.—, za družnike K 4.40, po pošti franko K 1.— več. — V dva dela trdo vez. z usnjatim hrbtom K 9.20, za družnike K 6.80, po pošti franko K 1.— več.

Darilo za čitatelje tega časnika.

Darujemo 3000 parov čevljev!

Da uvedemo svoje izborne zelo elegantne chevročevlje iz najboljšega trpežnega usnja, moderne fasone, darujemo 3000 parov čevljev, kakor na podobi. Le za delo je treba plačati K 15.— za 3 pare. Pošiljamo čisto po volji čevlje na jermene za gospode ali gospe z vsako poljubno številko ali po vsaki centimetrski meri. Dobite torej za samo K 15.— 3 pare izbornih čevljev, ki stanejo sicer K 42.— in s katerimi boste gotovo zelo zadovoljni.*

Pošiljatve po povzetju ali predplačilu. Zamena dovoljena, torej noben riziko. Vsa naročila na naslov

R. BERGER-ja eksport čevljev, Dunaj 27, poštni predal 69.

* Šele od Vašega priporočila računamo na dobiček.

Kajža

s sadnim vrtom se proda prav poceni na Cetinjah blizu župnijske cerkve in trirazredne ljudske šole v Skočidolu Več pove Jožef Gregori, sedlar na Cetinjah, p. Podravlje (Föderlach), Koroško.

Albin Novak v Sinčivasi

trgovina z manufakturnim in špecerijskim blagom ter vinom, zaloga cerkvenega olja, cementa in premoga, priporoča svoje vedno svežo zalogo ter razpošilja po železnici in po pošti izborne gorljivo cerkveno aparat-olje, à la Guillon-stenje, kadila, pristna štajerska, goriška in tirolska vina.

Za abstinence brezalkoholne pijače, kakor malinov, breskvin, hrušov in jabolčni sok.

Cene solidne, postrežba točna.

Na obroke!

Kdor želi uro in verižico poceni kupiti, naj zapiše natančen naslov. Vsled ogromnih sklepov razpošiljam po celi Avstro-Ogrski takoj za K 14.— čisto srebrno remontcir uro prve vrste, s tremi srebrnimi pokrovi, fino gravirano, in 14 karatno zlato verižico z najmodernejšim oklepim okovom, c. kr. puncirano, 60 gramov težko, za K 140.— pod najugodnejšimi pogoji za 4 K mesečno. — Takojšnja pošiljatev po povzetju prvega zneska za K 14.—. R. LECHNER, veletrgovina zlatnine, Lundenburg št. 288.

SKRIVNOST

lahke in prožne hoje. Nobene utrujenosti več. Bolj trpežno kot usnje.

- Pristni -

Palma

kaučuk podpetnik ::

Dobiva se v vseh tozadevnih trgovinah.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

4 1/2 %

uraduje vsak dan, izvemši nedelje in praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

4 1/2 %

VINO istersko, dalmatinsko, goriško vino

(Teran, Opolo, Lisa, Vipavec).

Specialna vina, sladka, garantirano naravna: REFOŠKO, - REFOŠKAT, - MUŠKAT.

Trgovina z vinom **Jos. KOFLER**
na veliko in na drobno
BELJAK, Perau-cesta št. 1. Telefon 123.

Velika češka življenjska zavarovalnica sprejme v vseh krajih na Koroškem zastopnike in akviziterje

na provizijo in tudi na stalno plačo. Pogoje jako ugodne. Posebno pri-
lično za vpokojene uradnike, učitelje, gostilničarje itd. Ponudbe na **Poštni predal št. 243 v Trstu 1.**

Samo K 4-90 krasna remont. anker srebrna ura za gospode

s tremi močnimi, krasno graviranimi pokrovi na pero, finim anker-kolesjem, tekočim na kamenih, natančno kažoča, 3 leta jamstvo, proti povzetju samo K 4-90. Eksport ur **L. Schaechter** na Dunaju, XVI/2, Lerchenfelder-gürtel 5.

Neugajajoče se sprejema nazaj.

Vsi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na leden žrtvovati za svojo oziroma za prihodnost svojih otrok?

Potem pišite „Slov. Straži“ v Ljubljani po knjižico g. župnika Haaseja o ljudskem zavarovanju, ki se vsakomur dopošlje popolnoma zastonj.

Od 1878! Povsod izkušeni sloveči in priljubljeni domači zdravniki. Pri večjih naročilih znatno znižane cene.

Lekarnarja **A. Thierry-ja BALZAM.**

Edino pristen z zeleno redovnico kot varstveno znamko.

Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Apothekend.
A. Thierry in Pregrada
bei Salzburg-Saarbrunn.

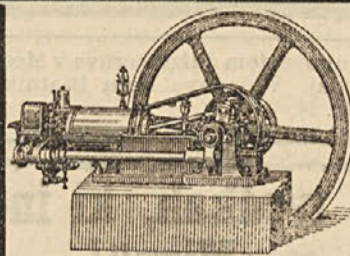
Postavno zavarovano.
Vsaka ponaredba, posnemanje in razprodaja drugih balzamov z znamko, ki lahko moti, se bo sodnijskim potom zasledovalo in kaznovalo. — Nedosegljivo zdravilno sredstvo proti vsem boleznim dibal, pri kašlju, zasliženju, hripavosti, olajša katar, prsne in pljučne bolezni, posebno dobro sredstvo pri influenci, žlednim boleznim, vnetju jeter in slezene, netečnosti, slabi prebavi, zapeki, proti zobobolu in ustnim boleznim, trganju v udih, opeklinami, prišču itd. 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali 1 velika specialna steklenica stane K 5-60.

Lekarnarja **A. Thierry-ja**
edino pristoje
centifolijsko mazilo

zanesljivo in sigurno učinkujoče proti vsem še tako starim ranam, tvorom, ranitvam, vnetjem, uljesom, odstrani vse tuje reči iz telesa in prihrani marsikatero bolešno operacijo. Zdravilno sredstvo proti še tako starim ranam itd. 2 lončka staneta K 3-60.

Razpošilja: **Lekarna »Pri angelu varihu« Adolf THIERRY v Pregradi pri Rogatcu.**

Dobiva se po vseh večjih lekarnah. Na debelo v medicinaldrogerijah.

Vsak strokovnjak Vam pove, da so orig. Otmar-motor stabilen ali nepremaklj. in poljedelski stroji iz tovarne

C. Prosch, Celovec,

imejitelja brata inženirja Prosch, najboljši in najzanesljivejši v obratu.
Zahtevajte specialne kataloge in obiske inženirja!

„Slovenska Straža“ v Ljubljani

želi imeti v vsaki občini po vsem Slovenskem zanesljivega človeka, ki bi sodeloval pri »Ljudskem zavarovanju«. Zagotovljen je dober in trajen zaslužek. Ponudbe pod »Ljudsko zavarovanje« na Slov. Stražo v Ljubljani.

Služba cerkvenika

(mežnarja) odda se s 1. septembrom 1912 v Šmihelu pri Pliberku. Več pove župni urad Šmihel pri Pliberku.

ZA JESENSKE SETVE

se **Thomasova moka „zvezdna znamka“** kot najcenejše in najbolj priznano gnojilo fosforove kisline vedno uporablja z najboljšim uspehom.

Zvezda na vreči in plomba sta sigurno jamstvo za pristno, nepopačeno blago.

Pred manjvrednim blagom svarimo!

Poljedelci, zahtevajte pri svojih dobaviteljih gnojil **Thomasovo moko „zvezdna znamka“**

Edino slovensko narodno podjetje

Hotel Trabesinger

— v Celovcu, Velikovaška cesta št. 5. —

Podpisani voditeljci hotela **Trabesinger** se v ljudo priporočata vsem velecenjenim slovenskim in slovanskim gostom, ki prenočujejo ali za več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni; nudi se izborna kuhinja in zajamčeno pristna in dobra vina iz Slovenskih goric. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnatega vrta. V hotelu **Trabesinger** dobite vsak dan, posebno pa v sredo, prijetno slovensko družbo. — V poletnem času pričakuje na kolodvoru gostov domači omnibus. Slov. romarji in romarice, ustavljajte se samo v edini slov. gostilni »Hotel Trabesinger« v Celovcu, kjer boste vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojen obisk se priporočata voditeljci hotela

Lojzika in Pepca Leon.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 8.000.000.

Rezervni fond čez K 800.000.

Denarne vloge obrestujemo po **4 1/2 %** od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spjletu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu. Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8- za komad. Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10- za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.